

Brug og misbrug af illegale stoffer i Danmark

I dette nummer af Ugeskrift for Læger fører tre artikler os dybt ind i den lægefaglige viden om stofmisbrug. Brug og misbrug af illegale stoffer er et ikke uanseligt lægefagligt problem, selvom vi dog for de fleste stoffers vedkommende (på nær cannabis) har set en nedgående tendens for prævalensen af brug [1].

I den ene artikel beskriver *Askaa et al* udviklingen af designerdrugs (dette nummer af Ugeskrift for Læger, side 238). Disse stoffer er ofte fremstillet som forsøg på at fremhæve karakteristika ved et eksisterende stof eller at ændre den kemiske sammensætning tilstrækkeligt til, at stoffet ikke længere er omfattet af lovgivningen. Omfanget af problemet har ikke været systematisk beskrevet i en dansk kontekst, hvorfor forfatternes bidrag til litteraturen er væsentligt. Dog bør man holde sig for øje, at langt de fleste, også blandt danske stofbrugere, ikke kender meget til de fleste af disse stoffer. Det bør således sikres, at en øget omtale af stofferne ikke fører til øget nysgerrighed blandt de potentielle brugere. Generelt ser det ud til at forebyggelseskampanjer reducerer misbrug, men der er set tilfælde, hvor sådanne kampanjer tilsyneladende har haft en iatrogen effekt [2].

I den anden artikel beskriver *Wøien et al* den danske status på cannabisbrug og dets konsekvenser (dette nummer af Ugeskrift for Læger, side 241). Der er ofte debat om stoffet, bl.a. debatten om legalisering i København. Brugen af det kan have konsekvenser i form af en øget risiko for skizofreni og kognitive konsekvenser – f.eks. har resultaterne af studier indikeret, at op mod 14% af alle tilfælde af skizofreni kunne undgås, hvis man kunne eliminere indtaget af cannabis [3], og der er påvist markante fald i intelligens fra ungdom til voksenliv hos personer, der bruger cannabis [4]. Begge disse fund har ikke kunnet afvises med revers kausalitet, altså at det f.eks. var skizofreni, der førte til brug af cannabis, eller at folk med lavere intelligens havde større risiko for at bruge cannabis. Der er efterhånden også fremkommet overbevisende dokumentation for, at cannabis sandsynligvis spiller en kausal dosisafhængig rolle i forbindelse med manglende gennemførelse af uddannelsesforløb. Det er ikke belyst, om dette frafald fra uddannelsessystemet skyldes de negative effekter af cannabis på energiniveauet eller på de kognitive funktioner [5].

En anden væsentlig pointe ved artiklen er beskrivelsen af cannabis' interaktioner med lægemidler og behandlingen af akut forgiftning. Cannabis opfattes af mange mennesker, også sundhedsfagligt uddannede, som værende relativt ufarligt og uproblematisk, i hvert fald så længe det ikke drejer sig om decideret misbrug. Det er vores opfattelse, at artiklen af *Wøien et al* kan være med til at afkræfte nogle af disse misforståelser. Selvom cannabis måske nok er noget mindre skadeligt end mange såkaldt hårde stoffer, kan stoffet på ingen måder anses for at være harmløst, og på grund af den relativt store udbredelse af brug af cannabis bør forebyggelse, skadesreduktion eller brugsophør være fokusområder for både sundhedsfaglige og lovgivere.

I den tredje og sidste artikel af *Horwitz et al* bliver vi præsenteret for detaljerede data om vigtigheden af at forstå, at for rigtig mange brugeres og misbrugeres forekommer der brug af flere stoffer sammen (dette nummer af Ugeskrift for Læger, side 246). Dette kan være vigtigt bl.a. i behandlingen af misbrug – her bør man afklare, om reduktion af et stof blot bliver substitueret med et andet, og om dette måske ligefrem kan bruges i forbindelse med skadesreduktion, hvis det ikke er realistisk at opnå fuld abstinens for alle misbrugsstoffer.

Samlet set giver de tre artikler altså rig baggrund for refleksion over stofsituationen i Danmark. Brug og misbrug af stoffer, inklusive alkohol og cannabis, er stærkt udbredt i Danmark, og der er behov for øget viden hos både læger og andet sundhedsfagligt personale samt hos lovgivere for at forstå kompleksiteten heraf. I særdeleshed er det vigtigt at huske, at stofbrug og -misbrug er *både* et socialt problem og i høj grad et medicinsk problem.

LITTERATUR

1. Sundhedsstyrelsen. Narkotikasituationen i Danmark 2013. København: Sundhedsstyrelsen, 2013.
2. Ferri M, Allara E, Bo A et al. Media campaigns for the prevention of illicit drug use in young people. *Cochrane Database Syst Rev* 2013;6:CD009287.
3. Moore TH, Zammit S, Lingford-Hughes A et al. Cannabis use and risk of psychotic or affective mental health outcomes: a systematic review. *Lancet* 2007;370:319-28.
4. Meier MH, Caspi A, Ambler A et al. Persistent cannabis users show neuropsychological decline from childhood to midlife. *Proc Natl Acad Sci U S A* 2012;109:E2657-E2664.
5. Silins E, Horwood LJ, Patton GC et al. Young adult sequelae of adolescent cannabis use: an integrative analysis. *Lancet Psych* 2014;1:286-93.

LEDER

Carsten Rygaard
Hjorthøj &
Merete Nordentoft

Ugeskr Læger
2015;177:V66740

KORRESPONDANCE:
Carsten Rygaard Hjorthøj,
Region Hovedstadens
Psykatri, Psykiatrisk Center
København, Bispebjerg Bakke
23, 2400 København NV.
E-mail: carsten.rygaard.
hjorthoej@regionh.dk
INTERESSEKONFLIKTER:
ingen. Forfatternes ICMJE-
formularer er tilgængelige
sammen med lederen på
Ugeskriftet.dk